

MONA Referensgruppsmöte 2022-05-24

Närvarande:

Siri Dahlgren, Göteborgs universitet
Oscar Erixson, Uppsala universitet
Martin Hällsten, Stockholms universitet
Helena Nilsson, Jönköpings universitet
Torun Österberg, Göteborgs universitet
Sumithra Velupillai, Vetenskapsrådet
Susanne Dahllöf, MONA-supporten, SCB, ordförande
Olof Elfwering, MONA-supporten, SCB
Jonas Holm MONA-supporten, SCB, sekreterare
Jenny Lindberg, enhetschef Uppdrag och extern service SCB

Frånvarande:

Karl Wennberg, Handelshögskolan i Stockholm
Susanna Bylin, Vetenskapsrådet
Bo Nielsen, Göteborgs universitet
Kirk Scott, Lunds universitet
Roujman Shahbazian, Stockholms universitet

1. Inledning

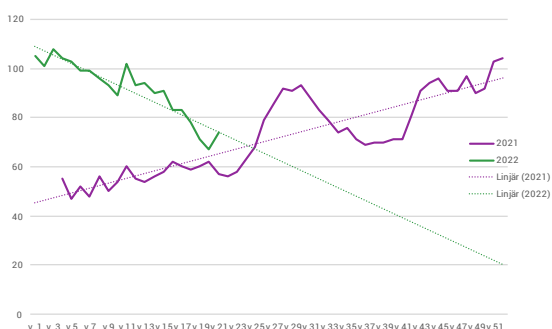
Susanne hälsade alla välkomna. Mötet inleddes med en presentationsrunda.

2. På gång på SCB

På SCB finns nu Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) som är ny registerbaserad arbetsmarknadsstatistik på månatlig basis. BAS bygger på administrativa data från Skatteverket, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Bolagsverket och Socialstyrelsen. Införandet av BAS innebär att SCB för första gången kommer att redovisa registerbaserad statistik som avser arbetslösa, arbetskraften och relaterade storheter som till exempel relativ arbetslöshet.

Jenny Lindberg, enhetschef på enheten för extern service, berättade om hur SCB:s omorganisering och Coronapandemin påverkat kön med beställningar av mikrodata. Omorganisationen innebär färre handläggare för mikrodatabeställningar och Coronapandemin innebär ett flertal beställningar som fick förtur i kön. Under 2022 har 4 nya medarbetare rekryterats och kön har minskat från ca 100 till ca 70.

Uppdragskö, mikrodatasektionen

SCB

I december 2021 genomförde EU en Peer Review: en granskning av medlemsländernas produktion av europeisk statistik. Granskningen tog en vecka och som en del av det intervjuades Susanne om MONA. SCB fick 22 rekommendationer, 5 behöver åtgärdas och 17 är förbättringsförslag. Två av rekommendationerna rör mikrodatautlämnanden:

1. Se till att möjligheten att lämna ut mikrodata för utredningsändamål upphör.
2. Se över tillhandahållandet av mikrodata för att garantera konfidentialiteten genom hela processen (särskilt vid forskningsutlämnanden).

För den första rekommendationen anser SCB att det finns lagstöd för utlämnande till utredningar.

För den andra rekommendationen skiljer sig den svenska lagstiftningen från övriga EU-länder. När SCB har lämnat ut uppgifter är det mottagaren som tar över ansvaret. SCB kan inte kontrollera eller ställa krav på hur mottagaren hanterar uppgifterna. SCB kan däremot se över hur mottagare av mikrodata informeras.

Vilket stöd tycker referensgruppen att de vill ha för sin hantering av utlämnat material. Vid nyanställda och nya deltagare i forskningsprojekt.

Oscar: För vissa projekt på UU får nya användare mer information innan de får tillgång till material. I MONA upplever man att det finns mera övervakning och att felaktig behandling kan upptäckas.

Jenny: Ska SCB vara mer proaktiva? Det är svårt att nå ut brett.

Oscar: Tidiga interventioner är bra. SCB kan medverka i forskarutbildningar.

Susanne: SCB deltagit vid forskarutbildningar, men då främst informerat om vilka data som finns – kanske SCB kan informera mer om vilka regler som gäller.

Susanne: Vi har ett förslag att skapa en webbutbildning med kontrollfrågor för nya användare.

Helena: Webbutbildning för de som har tillgång till MONA kan vara bra, gärna återkommande vart tredje år. Det finns många forskare från andra länder som jobbar i MONA.

Martin: Svårt att se att SCB kan ta ansvar för att garantera konfidentialiteten. Det har hänt mycket kring etikprövningar i forskarvärlden senaste halvåret efter att Överklagandenämnden för etikprövning (ÖNEP) anmält en forskare vid Lunds universitet. Prefekter är nu medvetna om att det kan leda till fängelsestraff att bryta mot Etikprövningslagen. På Stockholms universitet finns en ny rutin för etikprövning och krav på dokumentation vid inlämnande och sedan varje halvår.

Jenny: SCB kommer meddela EU att SCB inte kan ta ansvar om vad forskarna gör. Sveriges lagstiftning skiljer sig från övriga EU.

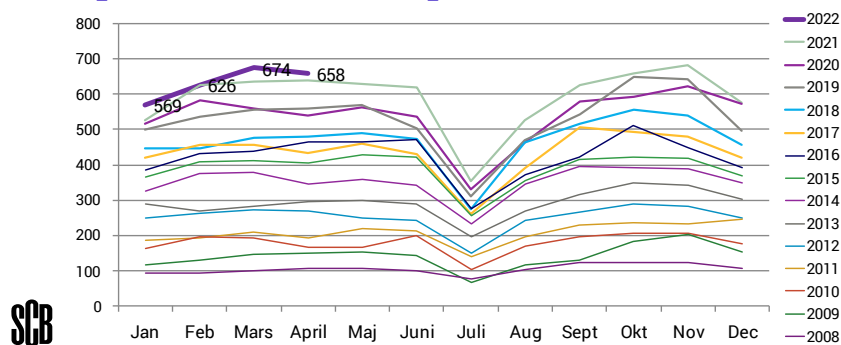
Jenny informerade om den 8 november då Vetenskapsrådet tillsammans med SCB arrangerar en dag om registerforskning. Syftet är att ge deltagarna möjlighet att träffa registerhållande myndigheter och organisationer och höra mer om bland annat registerdata, vetenskapliga metoder och tillgängligt stöd för forskning. Programmet är inte bestämt ännu. SWE-REG, en finansiell satsning från VR för forskningsmiljöer, arrangerar en forskarkonferens i anslutning till dagen.

3. Information från SCB om MONA

Ökad användning:

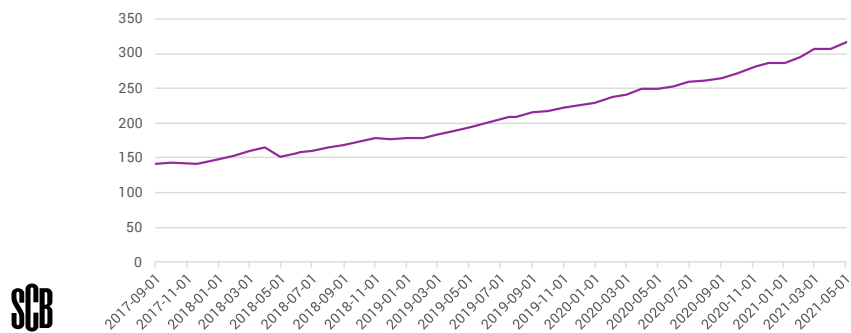
Susanne visade diagram över den ökande användningen av MONA. Antalet unika användare per månad har de senaste månaderna överstigit 600.

Antal unika inloggade användare, per månad, 2008-april 2022

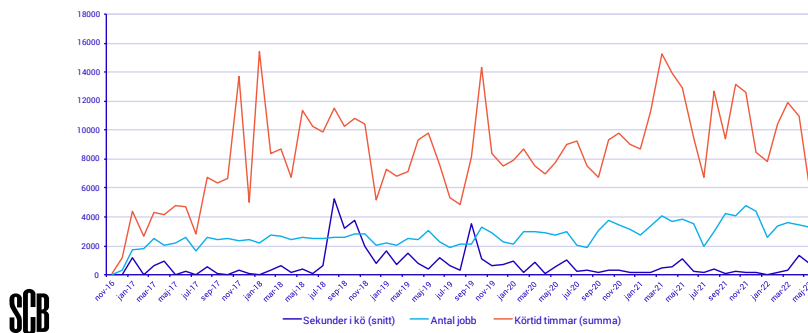
Diagrammet över lagring i projektmappar visare en fortsatt ökad lagring. Susanne uppmanade alla att radera filer som inte behövs och påminde om att borttagna filer finns på backup i 6 månader.

Lagring i TB, 2017-april 2022

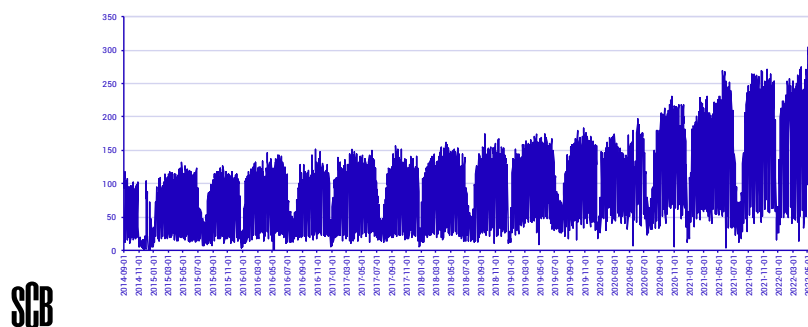
Olof beskrev aktiviteterna i batchmiljön som ökande, MONA-supporten bevakar kötiden.

Aktivitet i batchmiljön

Olof visade ännu en bild över den fortsatt ökande användningen, nedanstående bild visar att det nu finns upp mot 300 användare som har program igång samtidigt i MONA.

Antal användare med program igång

Aktuellt

SCB söker två nya medarbetare till MONA-supporten.

Alla servrar är snart utbytta till nya med Windows server 2019

- Sedan tidigare har antalet batch-servrar utökats till 4.
- Ytterligare en terminalserver läggs till i höst, så att vi sammanlagt har 4.
- En användarundersökning planeras till hösten.

Arbetet med att teckna Personuppgiftsbiträdesavtal (PuB-avtal) med personuppgiftsansvariga fortgår. Under 2020-2022 har SCB kontaktat alla ansvariga för projekt i MONA angående PuB-avtal:

- Ca 500 PuB-avtal har tecknats,
  - Ca 80 av 529 pågående projekt saknar PuB-avtal
  - Ca 50 av 80 avslutade projekt saknar PuB-avtal
  - Dataskyddsbuden på de myndigheter där PuB-avtal fortfarande saknas är informerade.
- ca 350 projekt har gallrats/raderats

Några få projekt har begärt att data i avslutade projekt ska finnas kvar i MONA lång tid.

Nytt inloggningssystem planeras att införas vid årsskiftet:

- Möjligheten av logga in med enbart användarnamn och BankID ska erbjudas.
- App blir enda alternativet till BankID, säkerhetskort utgår
- Fördelar:
  - Enklare inloggning för användaren
  - Snabbare åtkomst för nya användare
  - Färre problem med glömda lösenord
  - Färre frågor till/beroende av MONA-supporten
  - Mindre posthantering för SCB
- Inloggning med BankID medför:
  - Hantering av användares personnummer, användaren ska informeras
- Nytt inloggningssystem medför:
  - Ny lösning för fjärrskrivbord med separat klient (via PC och MAC)
  - Access Client utgår, förhoppningsvis färre problem kopplade till det
  - Ny lösning för fjärrskrivbord i webbläsaren
  - Guacamole är ett av alternativen
  - Endast ett inloggningssteg och ny ”portal” för länkar efter inloggning

Deltagarna på mötet såg positivt på införandet av BankID.

MONA 2023

Ny plattform i SCB:s nya lokaler till sommaren 2023.

- Upphandling till SCB:s nya datacenter pågår.
- Varken servrar eller lagringslösning för MONA är klara
- Begärt ökade resurser för maskininlärning i MONA

Förslag att övergå till ny lösning (VmWare Horizon) som ersätter terminalserver,

- Fortfarande en fjärrskrivbordslösning med liknande funktionalitet
- Mer välanvänd lösning för system som liknar MONA

Ingen av deltagarna jobbar med maskininlärning, men har kollegor som gör det. Maskininlärning får mycket uppmärksamhet, men har kanske ett begränsat användningsområde.

4. Synpunkter från referensgruppen. Laget runt

Martin: har inte så mycket att tillägga, då han inte har jobbat så mycket i MONA på senaste tiden, men tycker att MONA fungerar bra. Excel-filer blir ibland felinlästa med Libre Office Calc.

Oscar: har inte heller jobbat så mycket i MONA på senaste tiden. Han har problem med att han inte kommer direkt till Windows-inloggningen för MTS12 i Guacamole. Oscar frågade om kravet på svensk mejladress till rätt lärosäte för användare, då det är förenat med en extra kostnad. Jenny förklarade att det är en juridisk fråga med utländsk e-postadress. Oscar efterfrågar möjlighet att ladda upp excel- och shape-filer utan att kontakta MONA-supporten. Olof förklarade att det är en säkerhetsfråga då sådana filer inte kan granskas med nuvarande metod. Det kan vara värt att se över granskningen framöver för att tillåta flera format.

Helena: tipsar om att det finns andra format än shape som fungerar bra.

Siri: har inga kommentarer och tycker att MONA fungerar bra.

Sumitra: har inga tillägg från Vetenskapsrådet.

Torun: tycker att MONA fungerar mycket bättre nu för tiden, blir sällan eller aldrig utslängd ur systemet.

5. Övriga frågor

Jenny informerade om att SCB återigen efter långt uppehåll ska lämna ut uppgifter till Luxembourg Income Study (LIS). Oscar såg det som en fördel då materialet kan användas av studenter.

Nästa möte

Nästa möte till hösten. Susanne skickar kallelse.

Susanne tackade alla för deras medverkan.